

SEÇİM VE SİYASİ PARTİLER HUKUKUNDA GÖREV SORUNU: CHP DAVALARININ DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

Yüksek Seçim Kurulunun 05/09/2025 Tarih ve
2025/302 Sayılı Kararı Üzerine Gözlemler

Doç. Dr. Fatih GÜLER*

Kamuoyunda uzun zamandan beri üzerinde tartışılan konulardan biri Cumhuriyet Halk Partisinin (CHP) İstanbul İl Kongresi ve Büyük Kongresi ile ilgili devam eden hukuki süreçlerdir. Şüphesiz devam eden yargılama süreçleri ile ilgili hukuki değerlendirme yapmak her zaman sağlıklı olmayabilir. Zira görülmekte olan davalarda tarafların iddiaları ve sunduğu deliller her zaman kamuoyunun malumu olmamaktadır. Bununla birlikte CHP ile ilgili Ankara ve İstanbul'da görülmekte olan davalara ilişkin görev sorunu, üzerinde tartışılması gereken bir konudur. Gerçekten de gerek kamuoyunda gerekse de doktrinde bu davalarla ilgili temel tartışma noktası bu davalara ilişkin hangi yargı mercii'nin görevli olduğuna odaklanmaktadır.

2021 yılının sonlarına kadar Yüksek Seçim Kurulunun (YSK) kararlarının yaklaşık %10'una ulaşmak mümkündü.¹ Zira 2021 yılında yayımlamış olduğum "*Seçimlerin Yönetim ve Denetiminde Görev Alan Kurumların Yapısal ve İşlevsel Sorunları*

* Seçim Hukuku Dergisi Baş Editörü. İletişim: [fatih.guler\[at\]comu.edu.tr](mailto:fatih.guler[at]comu.edu.tr).

¹ Fatih Güler, *Seçimlerin Yönetim ve Denetiminde Görev Alan Kurumların Yapısal ve İşlevsel Sorunlarını Giderici Çözümler*, Bursa, Ekin Yayınevi, 2021, s. 103.

nu Giderici Çözümler” başlıklı kitap, YSK’nın bu düzeydeki kararları çerçevesinde ele alınmıştır.² Bununla birlikte 2021 yılının sonunda YSK, web sitesi üzerinden günümüzden geriye doğru YSK kararlarını kamuya açmaya başlamış olup, ilgili yıllara ilişkin kararlarının % 87’sine ulaşmak mümkün hale gelmiştir.³

YSK’nın bu tutumu seçim hukukuna ilişkin şeffaflık ilkesi açısından son derece önemli ve değerli olmakla birlikte, ülkemizde seçimleri gözlemleyen uluslararası kurumların bu yöndeki eleştirilerinin⁴ de bertaraf edilmesine katkı sağlamıştır. Diğer taraftan YSK’nın bu tutumu konuya ilişkin akademik çalışmaların yapılabilmesine imkân sağlamıştır. Bu doğrultuda 2023 yılında yayımlanmış olduğum; YSK’nın kamuya açtığı yaklaşık 30.000 karar içerisinde, siyasi parti kongreleri ile ilgili olduğu tespit edilen 1123 Yüksek Seçim Kurulu kararının analiz edildiği *“Siyasi Parti Kongrelerinde Gerçekleşen Seçimlerin Seçim Yargısı Tarafından Denetimi”* isimli kitap, siyasi parti kongreleri ile ilgili tüm süreçleri YSK içtihatları temelinde ele almaktadır.⁵

Esasen bu kitap, CHP özelinde devam eden davalarla ilgili kamuoyunda devam eden tartışmalara ilişkin tüm soru ve sorunlara YSK içtihatları temelinde cevap verecek muhteviyattır. Bununla birlikte konunun daha geniş kitlelerin malumu olması açısından daha kısıtlı bir hacimde ve güncel olaylara temelinde ele almanın faydalı olacağı kanaati bu çalışmanın hareket noktası olmuştur.

Diğer taraftan öğrencisi olma şansına sahip olduğum Prof. Dr. Kemal GÖZLER hocamın bu konuyla ilgili kaleme aldığı *“Asliye Hukuk Mahkemeleri, Siyasî Parti Organlarının Seçimine*

² *Ibid.*

³ Fatih Güler, *Siyasi Parti Kongrelerinde Gerçekleşen Seçimlerin Seçim Yargısı Tarafından Denetimi*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2023, s.14. YSK kararlarının analiz edildiği diğer bir çalışma için bkz. Fatih Güler, “Tehlikeli Salgın Hastalıklar Sebebiyle Seçimlerin Ertelenmesi”, *Anayasa Yargısı*, Cilt 40, Sayı 1, 2023, s. 197-235.

⁴ Güler, *Seçimlerin Yönetim ve Denetiminde Görev Alan Kurumların Yapısal ve İşlevsel Sorunlarını Giderici Çözümler*, *op. cit.*, s. 104-105.

⁵ Güler, *Siyasi Parti Kongrelerinde Gerçekleşen Seçimlerin Seçim Yargısı Tarafından Denetimi*, *op. cit.*

İlişkin Karar Verebilir mi?” başlıklı çalışma⁶ benim açımdan teşvik edici oldu. Mezkûr çalışmadaki benzer yöntemle ele aldığım bu çalışmada belli hususlarda Prof. Dr. Kemal GÖZLER’den ayrıştığımı da ifade etmek isterim. Konunun kamuoyunun yoğun ilgisinin olduğu bir dönemde ele alınarak doktrinde uzun zamandır ifade edilen hukuki boşluklar ve gri alanlar konusunda kamuoyunun dikkatini çekmek de bu çalışmada hedeflenmiştir.

Soru 1: Siyasi parti kongrelerinde hangi yargı organı görevlidir?

Cevap 1: 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 21. maddesine ve müstakar YSK içtihatlarına göre siyasi parti kongrelerinde asli görevli organ ilçe seçim kurulu başkanıdır. Bu çerçevede, mutlak yetkisiz organlar ilçe seçim kurulu ve il seçim kurulu, istisnai ve içtihadi yetkili organ ise YSK’dır.⁷

Soru 2: Siyasi parti kongrelerinde ilçe seçim kurulu başkanının görevli olduğu temel süreç nedir?

Cevap 2: İlçe seçim kurulu başkanının siyasi parti kongreleri ile ilgili görev alanı bütüncül değil sınırları kanunla belirlenmiş bir alana ilişkindir. Bu alan ise siyasi parti kongresinde divan kurulunun görevinin bitip ilçe seçim kurulu başkanı tarafından atanan sandık kurullarının göreve başladığı andan sonrasını kapsamaktadır. Bunun dışında 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 21. maddesinde açıkça belirtilen temel hususlar (kongre başvurusu, kongre yeri, zamanı, çoğunluksuz toplantı, delege listesi) ile ilgili olarak oldukça sınırlı bir ilave görev alanı da söz konusudur. Gerçekten de kanun koyucu mezkûr maddede seçim

⁶ Kemal Gözler, “Asliye Hukuk Mahkemeleri, Siyasî Parti Organlarının Seçimine İlişkin Karar Verebilir mi?”, www.anayasa.gen.tr/chp-kayyim.htm (Yayın Tarihi: 10 Eylül 2025).

⁷ Güler, *Siyasi Parti Kongrelerinde Gerçekleşen Seçimlerin Seçim Yargısı Tarafından Denetimi*, op. cit., s. 41-57.

yargısına seçim öncesi süreçlerle ilgili sarıh bir görev tanımı da yapmamıştır.

YSK'nın yaklaşık otuz yıllık oldukça istikrar kazanmış içti-hadına göre bu alanların dışındaki konularda seçim yargısı ken-disini görevli görmemekte ve sürekli adli yargıya işaret etmek-tedir. Bu konuyla ilgili uzun bir sürece yayılmış yüzlerce YSK kararı olduğu gibi aksi yöndeki ilçe seçim kurulu başkanlığı ka-rarları YSK tarafından istikrarlı olarak tam kanunsuzluk gerek-çesiyle kaldırılmıştır.

Soru 3: Siyasi parti kongrelerinde adli yargının görev alanı nedir?

Cevap 3: Siyasi parti kongreleri ile ilgili yukarıda ifade edi-len alan dışındaki diğer tüm alanlar adli yargının görev alanın-dadır. Esasen bu durum siyasi parti kongrelerinde asli yetkilinin seçim yargısı olduğunu teyitlemekle birlikte istisnai yetkili olan adli yargıya daha geniş bir alan bırakmaktadır. Bu durumun sağ-lıklı ve doğru olmadığı aşağıda açıklanacak olmakla birlikte me-rî'i mevzuatta durum bu şekildedir.

İstanbul 45. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2 Eylül 2025 tarih ve E. 2025/254 sayılı kararı üzerine; daha önceden başvurusu yapılan ilçe kongresi süreçlerinin durdurulmasına yönelik ilçe seçim kurulu başkanlığı kararlarının incelendiği 5 Eylül 2025 tarih ve 2025/302 sayılı YSK kararında da; seçim yargısının gö-rev alanının “divanın işten el çekmesi anından itibaren başladı-ğı” ve “seçim günü öncesinde gerçekleşen olaylarla ilgili olarak seçim kurullarının yetkilendirilmediği” açıkça vurgulanmıştır.

Diğer taraftan aynı kararda, seçim yargısının görev alanına giren “kongre başvurusu” ile ilgili olarak isabetli bir şekilde ve daha önceki içti-hatları ile de uyumlu olarak usulüne uygun şe-kilde başlamış ve devam eden bir kongre sürecinin durdurulması konusundaki ilçe seçim kurulu başkanlığı kararları tam kanun-suzluk gerekçesiyle kaldırmıştır.

Özetle YSK daha önceki içtihatları ile uyumlu olduğu şekilde kendi görev alanına girmeyen seçim öncesi işlemleri ile ilgili iddialardan kaynaklı mahkeme kararı ile ilgili talepleri red ederken, kendi görev alanına giren kongre süreci ile ilgili hukuka aykırı verilen ilçe seçim kurulu başkanlığı kararlarını ise tam kanunsuzluk içtihadı çerçevesinde kaldırmıştır.

2025 yılında hayatını kaybeden, uzun yıllar devam eden siyaset tecrübesi doğrultusunda seçim hukuku ve siyasi partiler hukuku ile ilgili pratik bilgisini teorik çerçevede yayınlara da çeviren Ahmet İYİMAYA'nın; 2006 yılında Türkiye Barolar Birliği Dergisinde yayımlanan "Siyasi Parti Kongrelerinin Yargısal Denetimi" başlıklı çalışmada siyasi parti kongrelerindeki adli yargı-seçim yargısı ayrımını YSK ve Yargıtay içtihatları temelinde son derece anlaşılır bir şekilde açıklamıştır. İYİMAYA, seçim süreci dışında kalan kongre uyuşmazlıklarının seçimle ilgili olsa dahi, Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından karara bağlanması gerektiğine işaret etmiştir.⁸

Soru 4: İstanbul'da kayyım kararının kesinleşmesi neden beklenmedi?

Cevap 4: YSK'nın 22 Ocak 2014 tarih ve 2014/112 sayılı kararına göre, ilgili mahkemelerce siyasi parti kongrelerinde gerçekleşen seçimleri etkileyecek olan kararların ilçe seçim kurulu başkanlıklarınca uygulanması için kesinleşmesi gerekmektedir. YSK'nın 13 Şubat 2008 tarih ve 2008/89 sayılı, 25 Nisan 2008 tarih ve 2008/163 sayılı, 28 Haziran 2016 tarih ve 2016/301 sayılı kararlarına göre, ilgili mahkeme kararı kesinleşmediyse veya ihtiyati tedbir olarak derhal uygulanması yönünde karar verilmediyse bu kararların siyasi parti kongrelerinde gerçekleşen seçimler açısından uygulama kabiliyeti bulunmamaktadır. YSK'nın 04 Mayıs 2012 tarih ve 2012/228 sayılı kararında ise ilgili mahkemelerce siyasi parti kongrelerinde gerçekleşen

⁸ Ahmet İyimaya, "Siyasi Parti Kongrelerinin Yargısal Denetimi", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Cilt 64, 2006, s. 248.

seçimleri etkileyecek olan kararlar kesinleşmemiş olsa bile ilgili mahkeme kararının ihtiyati tedbir olarak derhal uygulanması yönünde karar verilmiş olması durumunda ilçe seçim kurulu başkanlığı tarafından kararın yerine getirilmesi gerektiği de ifade edilmiştir. Bu sebeple karar kesinleşmeden uygulanmıştır.

Soru 5: YSK’nın süreç içerisindeki yetkisi nedir?

Cevap 5: Esasen bu süreçte esasa ilişkin YSK için kanunen tanımlanmış hiçbir yetki yoktur. Ne 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda ne 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununda ne de 7062 sayılı Yüksek Seçim Kurulunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda siyasi parti kongreleri ile ilgili YSK’nın “**esasa yönelik**” yetkisine ilişkin en ufak bir düzenleme yoktur. Sadece 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 21. maddesinde usule ilişkin olarak il kongreleri ve büyük kongre için hangi seçim kurulu başkanlığının yetkili olduğunun YSK tarafından belirlenmesine yönelik sınırlı bir görevi söz konusudur.

Siyasi parti kongrelerinde tek karar verici ilçe seçim kurulu başkandır ve verdiği kararlar kesindir. Kesin hükümden anlaşılması gereken ise; ilgili karara karşı itiraz, istinaf veya temyiz gibi olağan başvuru yolları bulunmayan veya başvuru yolları tüketilmiş hükümdür.⁹ Aslında bu durum bile başlı başına kriz üretme potansiyelini haizdir. İktidar partisi veya ana muhalefet partisinin büyük kongresi ile bir hukuki uyuşmazlık olacak, bu hukuki uyuşmazlık tek bir seçim hâkimi tarafından karara bağlanacak ve buna karşı hiçbir hukuki yol öngörülmecektir!

1990’lı yıllarda iktidarda bulunan siyasi partilerin büyük kongreleri neticesinde iktidar partisinin genel başkanı ve doğal olarak başbakan belirlenmiştir. Yıldırım AKBULUT, Mesut YILMAZ ve Tansu ÇİLLER birden fazla adaylı büyük kongre-

⁹ Kemal Gözler, “*Res Iudicata*’nın Türkçesi Üzerine”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 56, Sayı 2, 2007, s. 50.

lerde genel başkan seçildikten sonra başbakan olmuşlardır.¹⁰ Bu büyük kongrelerdeki uyuşmazlıkların tek bir hakimle çözülmesi ve kanun yolu öngörülmemesi, hukuk tekniği açısından son derece sorunlu olmakla birlikte mezkûr kongrelerin hukuki ve siyasi önemi ile bağdaşmamaktadır.

CHP İstanbul il kongresine ilişkin 05 Eylül 2025 tarih ve 2025/302 sayılı YSK kararında da siyasi parti kongrelerine ilişkin ilçe seçim kurulu başkanının kararların kesin olduğu gerekçesiyle Yüksek Seçim Kurulunca reddedildiği, ancak tam kanunsuzluk hallerine ilişkin ihbar, itiraz ve iddiaların seçim sonuçlarının kesinleşmesinden sonra dahi, Anayasanın 79'uncu maddesinin verdiği görev ve yetkiye dayanılarak her zaman incelendiğine işaret edilmiştir.

Tam kanunsuzluk nedir, sınırları nerde başlar ve biter? Bunlar cevapsız sorulardır. Ne 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda ne 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununda ne de 7062 sayılı Yüksek Seçim Kurulunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda tam kanunsuzluğu ne olduğu yazmamaktadır. Siyasi partilerin bu hususu bu zamana kadar düzenlemeyerek kendilerini böyle hukuki güvence-den yoksun bir alanda bırakmaları anlamak çok zordur. Eminim YSK üyeleri de kanuni temeli olmayan bir yetkiyi kullanmaktan hoşnut değildir. Tam kanunsuzluğun nerde başlayıp nerde bittiğinin belli olmaması yer yer YSK'ya yönelik haklı eleştirileri de beraberinde getirmektedir. Diğer taraftan tam kanunsuzluğun kanuni bir temeli ve bağlayıcılığı olmadığı için hiçbir YSK üyesine, tam kanunsuzluğun çerçevesine ilişkin yorumundan kaynaklı kabahat bulunamaz.

¹⁰ Güler, *Siyasi Parti Kongrelerinde Gerçekleşen Seçimlerin Seçim Yargısı Tarafından Denetimi*, op. cit. s. 177-178.

Soru 6: Sadece CHP için mi kayyım uygulaması oldu, daha önceden örnekleri var mı?

Cevap 6: Siyasi parti genel merkez teşkilatları 2820 sayılı Kanunun 19. ve 20. maddesi hükümleri çerçevesinde il ve ilçe teşkilatlarının tüzüklerinde öngörülen durumlarda görevden el çektirebilmektedir. Bu görevden el çektirmenin ardından atanan parti yöneticileri; ilçe teşkilatları için otuz gün, il teşkilatı için kırk beş gün içinde kongreyi toplamak zorundadırlar. Bu süre geçtikten sonra ilgili kongreler toplanmaması durumunda siyasi parti üyelerinin sulh hukuk mahkemesinde açacakları dava üzerinde siyasi parti üyeleri arasında kayyım (çağrı heyeti) atanması taşrada yüzlerce örneği olan bir uygulamadır.

Ahmet İYİMAYA'nın; 2006 yılında Türkiye Barolar Birliği Dergisinde yayımlanan “Siyasal Partilerde Teşkilat Yönetimi - Görevden Almanın Hukuki Rejimi” başlıklı çalışma siyasi parti teşkilatlarına kayyım uygulaması hakkında ayrıntılı ve uygulamaya dönük çok değerli bilgiler vermektedir.¹¹

Siyasi partilerin genel merkezleri açısından yakın tarihe bakıldığında 2010 yılında Saadet Partisine kayyım atandığı görülmektedir. Atanan kayyım heyetinde Mustafa Kamalak (2011-2016 Saadet Partisi Genel Başkanı), Hasan Bitmez (28. Dönem TBMM Saadet Partisi Kocaeli Milletvekili- 12 Aralık 2023 tarihinde TBMM Genel Kurulunda Gazze ile ilgili konuşma yaparken vefat etmiştir.) ve Şerafettin Kılıç (28. Dönem TBMM Saadet Partisi Antalya Milletvekili) görev yapmıştır.

2015-2016 yıllarında Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) içerisinde ortaya çıkan parti içi muhalefet de benzer bir yola başvurmuş, Ankara 12. Sulh Hukuk Mahkemesi ise bir kayyım (çağrı heyeti) görevlendirmiştir. Devamında bu mahkeme tarafından verilen kararlar aleyhinde Tosya (Kastamonu) ve Gemerek (Sivas) asliye hukuk mahkemeleri tarafından tedbir kararları verilmiştir.

¹¹ Ahmet İyimaya, “Siyasal Partilerde Teşkilat Yönetimi-Görevden Almanın Hukuki Rejimi”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Cilt 66, 2006, s. 133-172.

Diğer taraftan CHP, Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK'ün kurduğu, Türkiye'nin kurucu partisi ve en köklü siyasi partisidir. CHP üyeleri parti içi demokrasinin CHP'de hâkim olduğunu ve itiraz kültürünün CHP için zenginlik olduğunu ifade ederler. Gerçekten de CHP açısından bunun bir vakıa olduğunu söylemek mümkündür. CHP tarihine bakıldığında parti içi iktidar ve parti içi muhalefet ilişkileri genelde demokratik bir olgunlukla ve parti içi mekanizmalar üzerinden ilerlemekle birlikte, zaman zaman da parti içi iktidar mücadelesinin hukuk ekseninin de ilerlediği de görülmektedir. Zira nicel veriler de bunu doğrulamaktadır.

Grafik-4: Siyasi Parti Kongrelerinde Gerçekleşen Seçimlerle İlgili YSK Kararlarının Siyasi Partiler Arasındaki Dağılımı

YSK kararlarında bazı bilgilerin anonimleştirilmesi sebebiyle; yukarıda ifade edilen 1123 YSK kararının (01.01.1994-31.12.2021 tarihleri arasına ait) 680'inin hangi siyasi partiye ait olduğu anlaşılabilmektedir. Bu kararların % 46'sının CHP ile ilgili olması, parti içi uyuşmazlıkların hukuk zeminine taşınması konusunda CHP üyelerinde diğer siyasi partilere nazaran daha fazla bir eğilimin olduğunu düşündürmektedir.¹²

¹² Güler, *Siyasi Parti Kongrelerinde Gerçekleşen Seçimlerin Seçim Yargısı Tarafından Denetimi*, op. cit., s. 167.

Soru 7: (Teorik olarak) Siyasi parti genel merkezine tek hakimle kayyım (çağrı heyeti) atanması makul mü?

Cevap: Kesinlikle değil. Özellikle geniş toplumsal tabanı haiz siyasi partiler ile ilgili hukuki uyumsuzlukların tek bir hakimle karara bağlanması makul değildir. Zira bu kararların çok büyük siyasi sonuçları ve ülkenin siyasi ve ekonomik durumu açısından telafisi güç ve imkansız sonuçları olabilir. Diğer taraftan sulh hukuk ve asliye hukuk mahkemelerinde hakimlerin mesleki kıdemleri de bu kararların hukuki ve siyasi ağırlığı ile mütenasip olmayabilir. Bununla birlikte bu hakimlerin sui generis hukuk dalları olan siyasi partiler hukuku ve seçim hukuku ile ilgili hiçbir uzmanlığının da olmaması yüksek ihtimal dahilindedir. Buradaki tek ve en makul çözüm siyasi partilerle ilgili tüm yetkilerin seçim yargısına devredilmesidir. Bununla birlikte mer'i mevzuatın tek bir hâkime kayyım (çağrı heyeti) atanmasına cevaz verdiğini de ifade etmek gerekir.

Soru 8: (Teorik olarak) Siyasi partilere kayyım (çağrı heyeti) atanması doğru mu?

Cevap 8: Evet doğru. 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 3. maddesine siyasi partilerin temel amacı seçimler yoluyla milli iradenin oluşmasını sağlamaktır. Siyasi partiler ülkeyi idare etmeye başladıklarında demokratik ve hukuka uygun bir yönetim sergilemeleri için, kendi içlerinde de demokratik ve hukuka uygun bir yönetim sergilemeleri gerekir. Şüphesiz parti içi demokrasinin ilgili siyasi partinin kendi iç dinamikleri marifetiyle sağlanması ve dış müdahaleye gerek kalmaması tercih edilmelidir. Buna rağmen siyasi partinin iç hukuku itiraz ve şikayetleri karşılayamıyorsa hukuk düzeninden bunun sağlanmasını beklemekte bir yanlış yoktur.

Soru 9: (Teorik olarak) Siyasi partilere kayyım (çağrı heyeti) atanması demokratik midir?

Cevap 9: Evet demokratiktir. Çünkü Medeni Kanun hükümlerine göre bu davaları açma ehliyeti sadece parti üyelerinde olup, mahkeme tarafından atanacak kayyım (çağrı heyeti) üyelerinin siyasi parti üyesi olması zorunludur. Yani davayı açanların siyasi parti üyesi ve atanan kayyım (çağrı heyeti) üyelerinin siyasi parti üyesi olduğu bir kompozisyonun antidemokratik olduğunu söylemek mantıklı değildir. Tabi ki burada karar verici durumdaki yargı organlarının kararlarının hukuka uygunluğu tartışılabilir. Bununla birlikte siyasi partiler özelinde bu tür davalar da dava açma ehliyetinin tek bir üyeden ziyade daha geniş katımlı veya belli nitelikleri haiz bir kitleye (belli bir üye sayısı, belli yıl üye olmak vb.) tanınması basit hukuka aykırılıklar üzerinden siyasal mühendislik faaliyetlerini bertaraf edebilir.

SONUÇ VE ÖNERİ: Tam Zamanlı ve Münhasır Yetkili Bir Yüksek Mahkeme Olarak Yüksek Seçim Mahkemesi Modeli

Siyasi partilerin 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 33. maddesi çerçevesinde teslim etmekle mükellef olduğu evrak, bilgi ve belgelerle ilgili olarak İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğü (önceden bu görev emniyet müdürlüklerindeydi), siyasi parti sicilleri ile ilgili Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, siyasi partilerin mali denetimi ile ilgili Sayıştay'dan yardım alarak Anayasa Mahkemesi,¹³ (Hali hazırda Cumhurbaşkanı adaylarının seçim gelir ve giderlerinin denetimi görevi YSK tarafından

¹³ Fatih Güler, “AİHM İçtihadı ve 6111 Sayılı Kanun Işığında Siyasi Partilerin Mali Denetimi”, *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 5, Sayı 1, 2022, s. 1-15; Fatih Güler, “Anayasa Mahkemesi Tarafından Siyasi Partilerin Mali Denetimi Sonucunda İçtihadı Olarak Oluşturulan Yeni Bir Karar Türü: Kabul Edilmesinin Mümkün Olmaması”, *Toplum Ekonomi ve Yönetim Dergisi*, Cilt 2, Sayı 1, 2021, s. 34-51; İlker Karaönder ve Fatih Güler ““Kayıp Trilyon?” Davası Sürecinin Siyasi Partilerin Mali Denetimi Perspektifinden Analizi”, *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 3, 2024, s. 837-860.

yerine getirilmektedir.¹⁴⁾ siyasi partilere ihtar verilmesi,¹⁵ siyasi partilerin kapatılması,¹⁶ siyasi partilerin dağılmış sayılması¹⁷ ve siyasi parti sicilinden terkin talepleri¹⁸ konusunda Anayasa Mahkemesi, sandık kurulu gözetiminde yapılan siyasi parti kongreleri ile ilgili ilçe seçim kurulu başkanlığı, sandık kurulu gözetimi dışındaki siyasi parti uyuşmazlıklarda ise genel adli yargı görevlidir. Görüldüğü üzere siyasi partilere ilişkin birçok görev ve yetki çok farklı kurumlara dağıtılmıştır. Bu görev ve yetkilerin dağıtılmasından kaynaklı bu zamana kadar birçok sorun yaşanmıştır. Bu sorunların çözümü ise anayasal ve yasal düzenleme gerektirmektedir. Seçim yargısının kurumsal kapasitesi yukarıda zikredilen tüm görevlerin bizzat seçim yargısı tarafından yerine getirilmesine imkân vermektedir. Zira her ilçede ilçe seçim kurulu her ilde de il seçim kurulu teşkilatları mevcuttur. Önerimiz; siyasi partilerin kapatılması görevi dahil tüm görevlerin ve yetkilerin anayasal düzeyde seçim yargısına devredilmesi, YSK'nın tam zamanlı ve münhasır yetkili anayasal bir yüksek mahkemeye dönüşmesi, seçim yargısının ayrı bir yargı kolu olarak teşkilatlanmasıdır.

2820 sayılı Kanunun 21. maddesi siyasi partilerin kongreleri ile ilgili hususları son derece sınırlı bir şekilde düzenlemiştir. Türk doktrini ve siyaseti, siyasi partilerle ilgili hususların ayrın-

¹⁴ Fatih Güler, “Yüksek Seçim Kurulu Kararları Işığında Cumhurbaşkanlığı Adaylarının Seçim Gelir ve Giderlerinin Denetimi”, *İbn Haldun Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 2, 2023, s. 45-76.

¹⁵ Fatih Güler, “Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanununa Göre İhtar”, *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 8, Sayı 1, 2021, s. 97-130.

¹⁶ Fatih Güler, “Siyasi Parti Kapatma Davalarında AİHM Kararı Sebebiyle Yargılamanın Yenilenmesini Yeniden Düşünmek”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 11, Sayı 2, 2021, s. 361-378; Fatih Güler, “1982 Anayasası Döneminde Açılan Siyasi Parti Kapatma Davalarında Anayasa Mahkemesi Üyelerinin Yargısal Tutumları Üzerine Ampirik Bir Araştırma”, *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, Cilt 7, Sayı 1, 2021, s. 192-208.

¹⁷ Fatih Güler, “Anayasa Mahkemesi Tarafından Siyasi Partilerin Dağılma Durumunun Tespit Edilmesi”, *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 2, 2021, s. 293-306.

¹⁸ Fatih Güler, “Siyasi Partilerin İsim, Amblem ve Rumuzlarının Siyasi Parti Sicilinden Terkin Edilmesi”, *Yasama Dergisi*, Sayı 43, 2021, s. 87-114.

tılı düzenlenmesini demokratik değerlere aykırı görmekte ve hep çerçeve düzenlemeleri öncelemektedir. Bu büyük bir yanılsamadır. Türk hukuk sistemi bir Anglo-Sakson hukuk sistemi değil bir Kara Avrupası hukuk sistemidir. İçtihatlarla yürüyemez ve yürüyememektedir.

Seçim hukuku ve siyasi partiler hukuku ile ilgili yıllar içinde yaşanan sorunlar çerçeve kanunların sadece sorun ve karmaşa ürettiğini göstermekle birlikte, siyasi partiler ve seçim hukuku ile hususların “aşırı kazuistik” bir perspektifle düzenlenmesi zorunluluğuna da işaret etmektedir. Bu zamana kadar yaşanan sorunların yanında yaşanması muhtemel sorunlara ilişkin tüm hususların ayrıntılarıyla düzenlendiği ve münhasır yetkinin seçim yargısına verildiği seçim ve siyasi partiler mevzuatının mümkün mertebe en geniş siyasi mutabakatla yürürlüğe koyulması elzemdir. Bu durumda asli kurucu iktidarın demokrasinin vazgeçilmez unsuru olarak nitelediği siyasi partiler ile uyuşmazlıkların alanında uzman yüksek yargıçlar tarafından sürüncemeye bırakılmadan çözülmesi mümkün olacak, görev ve yetki karmaşası sona erecektir.

Yazarın seçim hukuku ve siyasi partiler hukuku ile ilgili diğer makale ve kitaplarının tam metni için: https://www.researchgate.net/profile/Fatih-Gueler-6?ev=hdr_xprf

KAYNAKÇA

- Gözler, Kemal, “Res Iudicata’nın Türkçesi Üzerine”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 56, Sayı 2, 2007, s. 45-61.
- Gözler, Kemal, “Asliye Hukuk Mahkemeleri, Siyasî Parti Organlarının Seçimine İlişkin Karar Verebilir mi?”, www.anayasa.gen.tr/chp-kayyim.htm (Yayın Tarihi: 10 Eylül 2025).
- Güler, Fatih, *Seçimlerin Yönetim ve Denetiminde Görev Alan Kurumların Yapısal ve İşlevsel Sorunlarını Giderici Çözümler*, Bursa, Ekin Yayınevi, 2021.

- Güler, Fatih, *Siyasi Parti Kongrelerinde Gerçekleşen Seçimlerin Seçim Yargısı Tarafından Denetimi*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2023.
- Güler, Fatih, “Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanununa Göre İhtar”, *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 8, Sayı 1, 2021, s. 97-130.
- Güler, Fatih, “Anayasa Mahkemesi Tarafından Siyasi Partilerin Dağılıma Durumunun Tespit Edilmesi”, *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 2, 2021, s. 293-306.
- Güler, Fatih, “Siyasi Partilerin İsim, Amblem ve Rumuzlarının Siyasi Parti Sicilinden Terkin Edilmesi”, *Yasama Dergisi*, Sayı 43, 2021, s. 87-114.
- Güler, Fatih, “Anayasa Mahkemesi Tarafından Siyasi Partilerin Mali Denetimi Sonucunda İçtihadı Olarak Oluşturulan Yeni Bir Karar Türü: Kabul Edilmesinin Mümkün Olmaması”, *Toplum Ekonomi ve Yönetim Dergisi*, Cilt 2, Sayı 1, 2021, s. 34-51.
- Güler, Fatih, “Siyasi Parti Kapatma Davalarında AİHM Kararı Sebebiyle Yargılamanın Yenilenmesini Yeniden Düşünmek”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 11, Sayı 2, 2021, s. 361-378.
- Güler, Fatih, “1982 Anayasası Döneminde Açılan Siyasi Parti Kapatma Davalarında Anayasa Mahkemesi Üyelerinin Yargısal Tutumları Üzerine Ampirik Bir Araştırma”, *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, Cilt 7, Sayı 1, 2021, s. 192-208.
- Güler, Fatih, “AİHM İçtihadı ve 6111 Sayılı Kanun Işığında Siyasi Partilerin Mali Denetimi”, *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 5, Sayı 1, 2022, s. 1-15.
- Güler, Fatih, “Tehlikeli Salgın Hastalıklar Sebebiyle Seçimlerin Ertelenmesi”, *Anayasa Yargısı*, Cilt 40, Sayı 1, 2023, s. 197-235.
- Güler, Fatih, “Yüksek Seçim Kurulu Kararları Işığında Cumhurbaşkanı Adaylarının Seçim Gelir ve Giderlerinin Denetimi”, *İbn Haldun Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 2, 2023, s. 45-76.
- İyimaya, Ahmet, “Siyasal Parti Kongrelerinin Yargısal Denetimi”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Cilt 64, 2006, s. 189-250.
- İyimaya, Ahmet, “Siyasal Partilerde Teşkilat Yönetimi-Görevden Almanın Hukuki Rejimi”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Cilt 66, 2006, s. 133-172.
- Karaönder, İlker ve Fatih Güler ““Kayıp Trilyon?!” Davası Sürecinin Siyasi Partilerin Mali Denetimi Perspektifinden Analizi”, *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 3, 2024, s. 837-860.

BU YAZIYA AŞAĞIDAKİ ŞEKİLDE ATIF YAPILMASI ÖNERİLİR:

Fatih Güler, “Seçim ve Siyasi Partiler Hukukunda Görev Sorunu: CHP Davalarının Düşündürdükleri”, www.anayasa.gen.tr/guler.pdf (Yayın Tarihi: 15 Eylül 2025).

(c) Fatih Güler, 2025.

Yazarın İletişim Adresi: [fatih.guler\[at\]comu.edu.tr](mailto:fatih.guler[at]comu.edu.tr).

Bu Sayfa: www.anayasa.gen.tr/guler.pdf

Makalenin Yayın Tarihi: 15 Eylül 2025, Saat: 10:40

Ana Sayfa: www.anayasa.gen.tr

Ana Sayfa Editörü: Kemal Gözler

Ana Sayfa Editörün Adresi: kgozler1@hotmail.com